

Cenne zabytki Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego

ŚRODOWISKO KULTUROWE

Obszar Bieszczadów w wyniku burzliwej historii XX w. został pozbawiony powstałego w ciągu stuleci tradycyjnego i swoistego dziedzictwa kulturowego. Dotyczy to również obszaru Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego. Przed wysiedleniem w połowie XX w. miejscową ludność stanowili w zdecydowanej większości Rusini - Łemkowie i Bojkowie. Przyjmuje się, że granicą między nimi był masyw Wysokiego Działu. Pierwsi zamieszkiwali na zachód od tego pasma, a drudzy na wschód. Te górskie ludy należąc do wschodniego obrządku chrześcijaństwa, wytworzyły interesujące kultury, których nieliczne ślady przetrwały do dziś.

Wybrane zabytki

Cerkwie i kościoły:

- Łopienka - murowana cerkiew prawdopodobnie z pierwszej połowy XIX w., mocno zniszczona, odbudowana w latach 90 XX w.; do czasu wysiedleń Łopienka była najważniejszym miejscem kultu maryjnego w Bieszczadach, tu bowiem znajdowała się słynąca łaskami ikona Matki Bożej, pochodząca z I połowy XVIII w. (obecnie w kościele w Polańczyku, na miejscu kopia); msze święte dla turystów odbywają się przy okazji większych świąt oraz przez cały sezon turystyczny w niedzielę; dawna cerkiew znajduje się na terenie parafii rzymskokatolickiej w Górzance - tel. 013 46 925 81; za zabytek została uznana również wyjątkowo malownicza dolina nieistniejącej dziś wsi,
- Roztoki Dolne - drewniana cerkiew z 1830 r.,
- Smolnik - murowana cerkiew z 1806 r.,
- Turzańsk - drewniana cerkiew z 1803 r., przy świątyni najwyższa w polskich Karpatach drewniana dzwonnica,
- Cisna - murowany kościół z 1914 r.

Kaplice, kapliczki, domy:

- Balnica - murowana kaplica z połowy XIX w., odbudowana z ruin (przy cudownym źródle),
- Maniów - murowana kaplica z ok. 1914 r.,
- Rabe - na tzw. Synarewie, kapliczka z ok. 1920 r,
- stare drewniane domy można zobaczyć m. in. w Smolniku i Turzańsku.